

Modernizace institutu školské právnické osoby

1. Zhodnocení platného právního stavu a odůvodnění nezbytnosti jeho změny

Kraje, obce a dobrovolné svazky obcí mohou při zřizování škol a školských zařízení využít pouze dvou právních forem – příspěvkové organizace podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, a školské právnické osoby.

V případě školské právnické osoby se jedná o formu, která byla vytvořena speciálně a výlučně pro oblast školství zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „školský zákon“).

Činnost školské právnické osoby je vymezena jednoznačně a výslovně školským zákonem, kdy její hlavní činností je poskytování vzdělávání podle vzdělávacích programů uvedených v § 3 školského zákona a poskytování školských služeb podle školského zákona.

Výhodou školské právnické osoby oproti příspěvkové organizaci je zejména skutečnost, že se zapisuje na základě pouze jedné žádosti jak do rejstříku škol a školských zařízení, tak do rejstříku školských právnických osob, ve zřizovací listině postačuje uvést způsob majetkového zajištění činností této právnické osoby, kompetence zřizovatele vůči jím zřizované školské právnické osobě jsou jednoznačně vymezeny ve školském zákoně a dále také používá pouze jednodušší účetní osnovu.

Stávající úprava školské právnické osoby nicméně příliš nemotivuje veřejné zřizovatele (tj. obce, kraje, dobrovolné svazky obcí) k tomu, aby na místo příspěvkových organizací zřizovali školy a školská zařízení ve formě školské právnické osoby. Ačkoli, jak bylo nastíněno výše, přináší spoustu výhod oproti příspěvkovým organizacím. Navrhovaná úprava ve fungování školských právnických osob má tedy zvýšit atraktivitu této právní formy.

2. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy a odůvodnění jejích hlavních principů

Školský zákon dosud výslovně neupravuje možnost v rámci školské právnické osoby zřizované krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí zřídit organizační jednotky, které by vykonávaly činnost školy nebo školského zařízení. Rovněž nejsou blíže řešeny některé nejasnosti při zřizování školských právnických osob více veřejnými zřizovateli. Díky navrhovaným úpravám budou mít veřejní zřizovatelé možnost zřídit společně jednu školskou právnickou osobu s organizačními jednotkami. Již existující školy budou moci převést pod tuto školskou právnickou osobu se zachováním názvu jednotlivých škol, přičemž, bude-li to tak nastaveno v rámci vnitřní organizační struktury, mohou stávající ředitelé škol vést i nadále „své“ školy jakožto organizační jednotky.

Navrhovanou novelou bude tedy výslovně zakotvena zmíněná možnost zřizování organizačních jednotek. Ve vztahu k organizačním jednotkám je tedy upravena problematika názvu takové školské právnické osoby a jednotlivých organizačních jednotek, nastavení školských obvodů a zápis organizačních jednotek do školského rejstříku.

Orgánem školské právnické osoby zřízené více veřejnými zřizovateli bude nově nejen ředitel školské právnické osoby, ale také rada. Uvedené rozšíření reaguje zejména na možnost zřízení organizačních jednotek, jelikož je nutné vyřešit nastavení vztahů mezi více veřejnými zřizovateli.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava je s ústavním pořádkem České republiky plně v souladu.

4. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými zásadami práva Evropské unie

Ve smyslu čl. 165 a 166 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“) je společná politika všeobecného a odborného vzdělávání vyloučena z harmonizace zákonů a ostatních právních předpisů členských států. Právo Evropské unie (dále jen „EU“) plně respektuje odpovědnost národní právní úpravy členských států v oblasti organizace vzdělávacích systémů.

Na předložený návrh se v širších souvislostech vztahuje:

- Listina základních práv EU (2012/C 326/02),
- Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod.

Navrhovaná úprava je v souladu s výše uvedenými mezinárodními úmluvami a dalšími závazky České republiky.

Úprava je tak plně slučitelná s právem EU.

5. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty a na podnikatelské prostředí České republiky

Rozhodným faktorem, který bude ovlivňovat hospodářský a finanční dopad je, že navrženou novelou se navrhuje výslovně zakotvit možnost zřizování organizačních jednotek. Tento model tak přispěje k podpoře vytváření větších celků, které se pak umí lépe a efektivněji vypořádat s personálním zajištěním, organizačním uspořádáním, využíváním vzájemných kapacit a dispozicí apod. Tento obecný princip pak ve svém důsledku vede k efektivnějšímu využití finančních prostředků.

6. Zhodnocení sociálních dopadů včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, dopadů na ochranu práv dětí a dopadů na životní prostředí

Negativní dopady na specifické skupiny obyvatel nejsou známy.

Navrhovaná právní úprava nebude mít dopad na životní prostředí.

7. Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Navrhovaná právní úprava do zákazu diskriminace či do rovnosti mužů a žen nezasahuje.

8. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava nemá dopady na ochranu soukromí.

9. Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaná novela nebude mít žádný bezprostřední dopad na vznik korupčních rizik.

10. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Změny obsažené v návrhu žádným způsobem neovlivňují bezpečnost či obranu státu.

11. Zhodnocení dopadů na rodiny, zejména s ohledem na plnění funkcí rodiny, s ohledem na počet vyživovaných členů, na případnou přítomnost hendikepovaných členů a rodiny samoživitelů, rodiny se třemi a více dětmi a další specifické životní situace, dále s ohledem na posílení integrity a stability rodiny a posílení rodinné harmonie, lepší rovnováhy mezi prací a rodinou a na posílení mezigeneračních a širších příbuzenských vztahů

Navrhovaná právní úprava nemá dopad na rodiny.

12. Zhodnocení územních dopadů, včetně dopadů na územní samosprávné celky

Díky navrhovaným úpravám budou mít veřejní zřizovatelé možnost zřídit společně jednu školskou právnickou osobu s organizačními jednotkami. Již existující školy budou moci převést pod tuto školskou právnickou osobu se zachováním názvu jednotlivých škol, přičemž, bude-li to tak nastaveno v rámci vnitřní organizační struktury, mohou stávající ředitelé škol vést i nadále „své“ školy jakožto organizační jednotky.

To ve svém důsledku vytváří pozitivní motivaci tyto celky vytvářet.

13. Zhodnocení souladu navrhovaného řešení se zásadami tvorby digitálně přívětivé legislativy, včetně zhodnocení rizika vyloučení nebo omezení možnosti přístupu specifických skupin osob k některým službám v důsledku digitalizace jejich poskytování (digitální vyloučení)

Předkladatel ctí požadavky na vytváření tzv. digitálně přívětivé legislativy. Návrh zákona překážky ve vztahu k digitálně přívětivé legislativě nevytváří.